

การสร้างสรรค์ระบำ THE HARMONY OF ASEAN+3 THE CHOREOGRAPHIC CREATION OF THE HARMONY OF ASEAN+3 DANCE

กนกพัชร แจ่มฟ้า¹
Kanokphat Chaemfa¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้กล่าวถึงการสร้างสรรค์ระบำ The Harmony of ASEAN+3 เพื่อนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงโดยยึดพื้นฐานทางศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยแบบประเพณีให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน และอาเซียน+3 ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยการสืบค้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมอาเซียน จากนั้นนำมาทบทวนวรรณกรรมและถอดบทเรียนเพื่อตีกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง โดยการใช้ทำรำนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก การแต่งกายประจำชาติ และการแสดงออกทางร่างกายในเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละประเทศ

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์ระบำ, The Harmony of ASEAN+3, อาเซียน

Abstract

This article discusses the creation of The Harmony of ASEAN+3 dance, which aims to present the creative process based on traditional Thai dance. The performance showcases the cultural identities of each country in the ASEAN and ASEAN+3 regions, including Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Brunei Darussalam, Vietnam, Laos, Myanmar, Cambodia, China, Japan, and South Korea. The study involves data collection through interviews and relevant documents on ASEAN cultural arts. The gathered information is then reviewed through a literature review and lesson analysis to establish a conceptual framework for the performance. The creation process integrates traditional Thai dance movements, national costumes, and symbolic body expressions unique to each country.

Keyword: The Creation of Traditional Thai Dance, The Harmony of ASEAN+3, ASEAN

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ kanokphat.c@nsru.ca.th

¹ Lecturer, Department of Classical Dance and Drama, Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University, kanokphat.c@nsru.ca.th

Receive 31/03/68, Revise 16/07/68, Accept 22/07/68

บทนำ

ASEAN Youth Cultural Forum (AUN-AYCF) เป็นเวทีการประชุมที่จัดขึ้นเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีและศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยมีเป้าหมายให้กลุ่มเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยมีสำนักงานเลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Secretariat หรือ AUN SEC) เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานมหาวิทยาลัยเจ้าภาพในแต่ละปี AUN-AYCF จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2546 ณ De La Salle University ประเทศฟิลิปปินส์ มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า 1st ASEAN Youth Cultural Forum หลังจากนั้นได้จัดขึ้นในทุกปีโดยการหมุนเวียนมหาวิทยาลัยเจ้าภาพภายในภูมิภาคอาเซียน กระทั่งปี พ.ศ. 2556 ณ Universiti Malaya ประเทศมาเลเซีย ได้มีการเชิญมหาวิทยาลัยจากประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้เข้าร่วมด้วย จึงเรียกกิจกรรมครั้งนั้นว่า 11th ASEAN and 1st ASEAN+3 Youth Cultural Forum และได้ดำเนินการเรื่อยมาเป็นประจำทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2568 นี้ งาน The 20th ASEAN and 10th ASEAN+3 Youth Cultural Forum ประเทศไทยได้เกียรติรับเป็นเจ้าภาพจัดงาน โดยกลุ่มมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN-AYCF Thailand

กลุ่มมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN-AYCF Thailand ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันเพื่อหมุดหมายทางวัฒนธรรม โดย 5 มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกหลักของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network หรือ AUN) ได้ส่งผู้แทนมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย อาจารย์ บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และนิสิตนักศึกษา เข้าร่วมประชุมและจัดการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมกันในงานประชุม AUN-AYCF ในนามประเทศไทยอย่างต่อเนื่องทุกปี การทำงานร่วมกันของทั้ง 5 มหาวิทยาลัยเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติในเวทีอาเซียน เป็นภารกิจที่กลุ่มมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN-AYCF Thailand ให้ความสำคัญและดำเนินงานร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทำให้สามารถบูรณาองค์ความรู้ด้านศิลปะทุกแขนง เกิดประโยชน์ในการต่อยอดรูปแบบเนื้อหาทางวัฒนธรรม ทั้งก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่เข้มแข็งระหว่างกลุ่ม อีกทั้งความองเงยทางวัฒนธรรมทรงพลังสร้างเครือข่ายต่อยอดสายสัมพันธ์ภาพไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นหลักของประเทศไทยในอีกหลายสถาบัน โดยการเชื่อมโยงผ่านโครงการ “บูรณาการศิลป์อาเซียน” ได้เริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 23-27 พฤษภาคม 2561 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเจ้าภาพหลัก เป็นกิจกรรมที่รวบรวมเอาประสบการณ์ศิลปะการแสดงของประเทศกลุ่มอาเซียนมาบูรณาการและนำเสนอเพื่อการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ศิลปะการแสดงทุกแขนง ได้แก่ ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ตะวันตก ดนตรีสากล การขับร้องประสานเสียง กลุ่มศิลปะการแสดงไทยและสากลในรูปแบบละครเวที ซึ่งเป็นโครงการที่บรรลุวัตถุประสงค์

อย่างดีเยี่ยม ทั้งยังเกิดสัมพันธ์ภาพสร้างเครือข่ายที่แน่นแฟ้นระหว่างอาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษาที่เคยเข้าร่วมโครงการ AUN-AYCF ทุกรุ่น อีกทั้งยังขยายวงกว้างสู่นิสิตนักศึกษาทั่วไปที่มาเข้าร่วมโครงการบูรณาการศิลปอาเซียน

การจัดโครงการบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 5 มหาวิทยาลัยมหิดลได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพหลักในวันที่ 3-8 กุมภาพันธ์ 2568 ได้รับความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาเข้าสมทบร่วมโครงการอีก 4 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยรังสิต โครงการนี้จึงนับเป็นการสร้างและขยายโอกาสให้กับกลุ่มเยาวชนที่มีศักยภาพเป็นผู้เผยแพร่และรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในเวทีอาเซียนและอาเซียน+3 เป็นที่ประจักษ์ในผลงานสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมที่เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ของเครือข่ายทางวัฒนธรรมโดยแท้จริง

ภาพที่ 1 ตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่มมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN-AYCF Thailand
ที่มา: ภัทระ คมขำ

ผู้เขียนในฐานะมหาวิทยาลัยสมทบเครือข่ายทางวัฒนธรรม หนึ่งในกรรมการบริหาร AUN-AYCF Thailand ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 3 โดยมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นเจ้าภาพหลัก ประทับใจในสายสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมอันงดงามของมหาวิทยาลัยเครือข่าย และเมื่อมีโอกาสปฏิบัติราชการในตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จึงได้นำนักศึกษาตัวแทนทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเข้าร่วมงานบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 4 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กอปรกับเพื่อตอบสนองนโยบายด้านปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่เป็นพลังของแผ่นดินในการพัฒนาท้องถิ่นสู่สากลและความสอดคล้องทางยุทธศาสตร์ตามแนวทางพันธกิจวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมและการสร้างสรรค์พลังชุมชนเพื่อพลิกโฉมและขับเคลื่อน ชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนภายในปี 2570

N : New engine of growth : หัวเครื่องจักรกลใหม่

S : Sustainable : ความมั่งคั่งและยั่งยืน

R : Re-inventing University : การพลิกโฉมมหาวิทยาลัย

U : Universal/Unity : ความเป็นสากล/เอกภาพ

เพื่อหมุดหมายอันสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์กับภารกิจของ AUN-AYCF Thailand ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนตระหนักถึงความสำคัญโดยเข้าร่วมเครือข่ายสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมงานบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ 6-11 เมษายน 2567 ผู้เขียนในฐานะผู้ดูแลด้านการแสดงทางนาฏศิลป์ไทยจึงได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญของกลุ่มให้ดำเนินการสร้างสรรค์ระบำ The Harmony of ASEAN+3 เป็นการแสดงที่สะท้อนวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน 10+3 ประเทศ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ท่าทางการรำ การแต่งกายประจำชาติ ศิลปะการแสดงออกทางร่างกายในลักษณะสัญลักษณ์วิทยาของแต่ละประเทศที่มีความเหมือนและแตกต่างกันให้อยู่ในเอกภาพเดียวกันได้อย่างลงตัว ในการสร้างสรรค์การแสดงระบำในครั้งนี้มีการประชุมเพื่อระดมสมองสืบค้นข้อมูลในรูปแบบการสัมภาษณ์ร่วมกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะวัฒนธรรมอาเซียนนำมาทบทวนวรรณกรรมเพื่อถอดบทเรียนออกมาจากกระบวนการวิชาการสู่การนำมาประยุกต์ในเชิงปฏิบัติการเพื่อการแสดงบนเวทีต่อสาธารณชนเพื่อเป็นงานสร้างสรรค์ของเวทีบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพหลักอย่างทรงภาคภูมิ

แนวคิดในการสร้างสรรค์ท่ารำในการแสดง

แนวคิดการสร้างสรรค์การแสดงโดยยึดพื้นฐานทางศิลปะการแสดงไทยแบบประเพณี ทั้งด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทย นำเสนอให้เห็นถึงความงามทางด้านการแต่งกาย ลีลาท่ารำ อีกทั้งสำเนียงของกลุ่มประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ The ASEAN and ASEAN+3 Youth Cultural Forum จึงได้เพิ่มประเทศสมาชิกเข้าไป อีก 3 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

ผู้เขียนสร้างสรรค์การแสดงระบำชุด The Harmony of ASEAN+3 โดยร่วมปรึกษากับทีมคณะกรรมการบริหาร AUN-AYCF Thailand โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรระ คมขำ ประธานกรรมการบริหาร และเป็นผู้เรียบเรียงเพลงเพื่อการแสดงในชุดนี้ขึ้น โดยผู้เขียนทำการสัมภาษณ์ข้อมูลบทเพลงเพื่อการแสดงชุดนี้ ทำให้เกิดมุมมองและแนวทางในการสร้างสรรค์ขึ้นอีกมิติหนึ่ง

บทเพลงเพื่อการแสดงระบำชุด The Harmony of ASEAN+3 ได้นำเพลงต้นรากจากกลุ่มทำนองของเพลง THE ASEAN WAY มาเป็นประโยคขึ้นต้นในแบบทำนองรวบออกโดยขนบตามหลักวิธีของดุริยางคศิลป์ไทย และได้นำความสัมพันธ์ของทำนองเพลงไทยที่มีความไพเราะโดดเด่นมาเรียงร้อยในหมวดของเพลงสำเนียงภาษาให้เกิดความปลั่งจำเพาะของชาตินั้น ๆ เพื่อความโดดเด่นของตัวระบำ บทเพลงในกลุ่มอาเซียนแยกออกจากกันโดยจับกลุ่มตามชาติต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน เช่น แยกชวามาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน โดยคำนึงถึงกระสวนทำนองและลีลาของจังหวะ อีกทั้งได้ทำการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ให้เกิดอัตลักษณ์ของเพลงระบำชุดนี้ โดยในส่วนท้ายของบทเพลงได้กำหนดให้ออกตัวระบำที่เป็นเครือข่ายทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ในลีลาจังหวะของ

เพลงเร็วตามชนบอย่างนาฏศิลป์ไทยและลงท้ายจบด้วยทำนองรัวเข้าอย่างลงตัว (ภัทร
คมขำ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2568)

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทร คมขำ ผู้เขียนได้ทำการบันทึกเสียง
บทเพลง The Harmony of ASEAN+3 และได้เริ่มกำหนดโครงสร้างของการแสดง

ในเรื่องขอบเขตของการแสดงพื้นฐานทางกระบวนการวิชาการพร้อมทั้งเอกสารวิชาการ
ผู้เขียนได้ศึกษาและถอดบทเรียนอันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ อีกทั้งทำการปรึกษาข้อมูล
เรื่องทำรำและข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการอาเขียนกับอาจารย์ธมนวรรณ นุ่มกลืน โดยอาจารย์ให้แนวคิด
เบื้องต้นในการสร้างสรรค์ ไว้ความว่า

การแสดงระบำชุด The Harmony of ASEAN+3 ควรเริ่มจากการพิจารณากลุ่ม
ทำนองของเพลงแต่ละชาติ และถอดทำนองหลัก ๆ ที่โดดเด่นเพื่อบรรจุทำรำตามชนบ
ของชาตินั้น ๆ ให้ปรากฏ โดยอาจจะต้องลองเริ่มจากการเรียงบทเพลง ซึ่งจะต้องหา
วิธีการเรียงร้อยการแสดงออกของแต่ละชาติ อาจจะต้องเริ่มจากการเข้าร่วมของการเป็น
สมาชิกประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศถึงจะมีหลักในการเริ่มต้นและจบด้วยประเทศ
สมาชิกที่เข้าร่วมรวม 3 ประเทศ จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี น่าจะตอบโจทย์ในการแสดง
ชุดนี้ได้เป็นอย่างดี (ธมนวรรณ นุ่มกลืน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2568)

จากการให้สัมภาษณ์ข้างต้นผู้เขียนตกผลึกในกระบวนการความคิดและเริ่มลงมือสร้างสรรค์
โดยวิธีการนำทำรำตามอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศโดยคัดเลือกเฉพาะทำรำที่มีลักษณะสำคัญของ
การแสดงมาเป็นทำรำที่บ่งชี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชาตินั้น ๆ

ผู้เขียนเริ่มจากการแบ่งกลุ่มประเทศออกจากกันโดยในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะร่วมทาง
ภูมิประเทศ (อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, บรูไนดารุสซาลาม) ซึ่งมีศิลปะที่คล้ายคลึงกันเป็นประเทศที่นับถือ
ศาสนาอิสลามเป็นหลักเช่นเดียวกัน ศิลปะของชาวมุสลิมที่มีความโดดเด่นเฉพาะตนในแบบฉบับของ
ความเป็นนาฏศิลป์และการแต่งกายที่เป็นรูปแบบเฉพาะคล้ายคลึงกันมากแต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด
จากการพิจารณาข้อมูลทางศิลปะผู้เขียนพบว่าค่อนข้างยากในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีลักษณะ
ร่วมกันในความเหมือนที่แตกต่างกันมีลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศแยกออกจากกัน โดย
ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อธิบายการสร้างสรรคงานทางนาฏศิลป์ไว้ในหนังสือเรื่อง
หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์ ความว่า

การออกแบบนาฏศิลป์ คล้ายคลึงกับ การออกแบบทัศนศิลป์เพราะนาฏศิลป์
เปรียบเสมือนประติมากรรมเคลื่อนไหวที่บนเวที อันมีผู้แสดงเป็นปัจจัยหลัก
นักนาฏยประดิษฐ์มีหน้าที่ออกแบบ โดยกำหนดให้ผู้แสดงออกท่าทาง ทิศทางการ
เคลื่อนไหว การจับกลุ่ม ฯลฯ ให้เป็นไปตามการออกแบบทางนาฏยประดิษฐ์ของตน
ดังนั้น ในการออกแบบนาฏศิลป์นั้นนักนาฏยประดิษฐ์จำเป็นต้องคำนึงถึงทฤษฎีทาง

ทัศนศิลป์ และทฤษฎีแห่งการเคลื่อนไหวที่จะนำมาประยุกต์ในการออกแบบของตน
อยู่เสมอ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547)

คำอธิบายของศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ สอดคล้องกับรองศาสตราจารย์ฉันทนา
เอี่ยมสกุล อธิบายการออกแบบท่ารำไว้ในหนังสือเรื่องศิลปะการออกแบบท่ารำ (นาฏศิลป์ไทย
สร้างสรรค์) ความว่า

ผู้ออกแบบจะต้องกำหนดแนวคิด และขอบเขตการประพันธ์เพลงโดยละเอียดให้กับ
ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี ซึ่งจะมีความรู้ความสามารถและความชำนาญที่แตกต่างกันตาม
สำเนียงเพลงนั้น ๆ และการประพันธ์จะต้องมีความหมายและถูกต้องตามวัตถุประสงค์มี
ความสอดคล้องกลมกลืนกับท่ารำตามเจตนารมณ์ของผู้ออกแบบสร้างสรรค์ ทำนองเพลง
จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้การออกแบบท่ารำนั้นมีความ
สมบูรณ์ หากได้ทำนองเพลงที่ผู้ประพันธ์เพลงมีจินตนาการร่วมหรือสอดคล้องกับความ
ต้องการของผู้ออกแบบท่ารำ ผลงานนั้นก็จะเป็นความสำเร็จดังวัตถุประสงค์ของ
ผู้สร้างสรรค์ ผู้ออกแบบท่ารำหรือผู้ประดิษฐ์ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ควรคำนึงถึง
องค์ประกอบอันเป็นหลักสำคัญโดยมีขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ (ฉันทนา
เอี่ยมสกุล, 2554)

จากหลักการดังกล่าวผู้เขียนนำมาเป็นหลักทฤษฎีร้อยเรียงแรงบันดาลใจสู่การวางกรอบ
แนวคิดเพื่อกำหนดแนวทางประกอบการสร้างสรรค์งานการแสดง The Harmony of ASEAN+3
เริ่มจากการวางนักแสดงตามจำนวนของประเทศสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 13 คน และออกแบบการแสดง
ให้สอดคล้องกับเพลงให้มีความโดดเด่นกลมกลืนอย่างรู้รับปรับใช้ให้เกียรติในศิลปะของประเทศอาเซียน
10+3 ประเทศ โดยตระหนักถึงคุณค่าทางความงามแห่งสุนทรียแห่งตนในประเทศไทยให้ปรากฏใน
รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ประำขึ้น กำหนดให้มีรายละเอียดของการสร้างสรรค์ดังนี้

1. ประเทศอินโดนีเซีย ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้ท่ารำทั้งการใช้มือและเท้าตามแบบของ
นาฏศิลป์ชวา โดยให้จัดองค์ประกอบของร่างกายให้สัมพันธ์กัน ในส่วนของการแต่งกายเลือกใช้ชุด
“เกบาย่า” ชุดประจำชาติของประเทศอินโดนีเซีย เสื้อลายลูกไม้สีสันสดใส แขนยาว ผ่าหน้า กัดกระดุม
ด้านหน้า ผ้านุ่งเป็นผ้าบาติกที่มีศิลปะการพิมพ์ลายลูกไม้ลงบนผ้า ประดับศีรษะด้วยปิ่นดอกซิมเป็งและ
ดอกไม้ทัด สวมใส่เครื่องประดับตามความสวยงาม

2. ประเทศมาเลเซีย และ 3. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้ท่ารำที่มี
ความรวดเร็ว มีการใช้สัญลักษณ์จากการวาดวงแขน การใช้จังหวะเท้าที่รวดเร็ว ตามรูปแบบนาฏศิลป์ของ
ประเทศ ประกอบกับจังหวะของดนตรี

การแต่งกายของประเทศมาเลเซีย ผู้เขียนเลือกใช้ชุดประจำชาติของประเทศมาเลเซีย โดยมี
ลักษณะการสวมเสื้อคล้ายกับประเทศอินโดนีเซีย เป็นเสื้อแขนยาว ผ่าหน้า ชายเสื้อมีความยาว

ถึงเหนือหัวเข้าเล็กน้อย ฝ้านุ่งยาวเป็นผ้าบาติกพิมพ์ลายลูกไม้สีสันสวยงาม ประดับศีรษะด้วย ปิ่นดอกข้มเป้งและดอกไม้ทัด สวมใส่เครื่องประดับตามความสวยงาม และการแต่งกายของประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ผู้เขียนเลือกใช้เป็นชุดประจำชาติ เรียกว่า “บาจู กูรุง” เป็นเสื้อสำหรับผู้หญิงประกอบด้วย กระโปรงและเสื้อคลุมตัวนอกยาวถึงสะโพกหรือหัวเข่า เป็นการแต่งกายที่ปิดมิดชิด และสวมผ้าคลุมศีรษะ

ประเทศในแถบกลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศเมียนมาร์ ประเทศลาว และประเทศเวียดนาม มีลักษณะท่ารำและการแต่งกายที่เด่นชัดในแต่ละประเทศ ดังนี้

4. ประเทศไทย ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้ท่ารำที่มีลักษณะแสดงถึงความอ่อนช้อย ตามแบบของนาฏศิลป์ไทย มีการกำหนดให้ใช้ท่าระบำพื้นฐานของไทยตามกระบวนท่ารำแม่บทถอดความ สวยงามที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของประเทศไทยโดยการใช้การเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกลมกลืนกันไปทุกส่วนของร่างกายตามแบบนาฏยศัพท์และภาษาท่าของนาฏศิลป์ไทย รูปแบบการแต่งกาย เป็นชุดไทยประกอบด้วยการพาดสไบเฉียง สไบกรองพาดทับ นุ่งผ้ายกจีบหน้านางมีชายพกคาดเข็มขัด ลวดลายสวยงาม สวมใส่เครื่องศิราภรณ์และเครื่องนิมพิมพ์ภรณ์ตามความเหมาะสมและสวยงาม

5. ประเทศกัมพูชา ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงจำลองแบบลักษณะท่ารำที่ นำมาจาก ภาพจำหลักแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นต้นแบบท่าทางการแสดงศิลปะชั้นเลิศของประเทศกัมพูชา ได้แก่ ท่าการแสดงของระบำอัปสราอันโดดเด่นเฉพาะตน และนำท่ารำเหล่านั้นมาประยุกต์ให้เข้ากับ จังหวะดนตรี ในส่วนของการแต่งกายผู้เขียนเลือกใช้เป็นชุดประจำชาติ เป็นผ้าทอห่มเป็นโจงกระเบน สวมเสื้อแขนพองสั้นลายลูกไม้ พาดสไบทับด้านซ้ายแล้วผูกเป็นปมบริเวณสะโพกด้านขวา สวมเครื่องประดับตามความสวยงาม

6. ประเทศเมียนมาร์ ผู้เขียนพบว่าเพลงมีทำนองที่กระชับคล้ายทำนองรัวในเพลงพม่า จึงกำหนดให้นักแสดงใช้การเคลื่อนไหวร่างกายโดยการใช้มือวาดวงแขนและการใช้เท้าอย่างรวดเร็วให้ สอดคล้องกับจังหวะดนตรีที่มีสำเนียงรุกเร้าอารมณ์ อีกทั้งยังกำหนดใช้การเอียงศีรษะ โดยให้นักแสดงกอด เอมมากกว่าปกติ เพื่อให้เกิดความสุนทรีย์อันโดดเด่นของท่ารำตามรูปแบบของนาฏศิลป์เมียนมาร์ ในส่วน ของการแต่งกายผู้เขียนเลือกใช้เป็นการนุ่งผ้าโสร่งความยาวถึงบริเวณเท้า มีลวดลายแบบพื้นเมืองของ ชาวพม่าที่เรียกว่า “อะเซะ” เป็นลายคลื่นสลับเป็นแถบแนวนอน พันผ้ารัดอกสวมเสื้อคลุมทับ ปลายเสื้อ เชิดขึ้นเกล้ามวยผมและปล่อยหางม้าลงมาด้านข้าง พร้อมกับสวมเครื่องประดับตามความสวยงาม

7. ประเทศลาว ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้ท่ารำในการเคลื่อนไหวซ้ำๆ แบบฟ้อนรำพื้นเมืองของ นาฏศิลป์ลาวให้เข้ากับลีลาตามจังหวะของดนตรีที่มีสำเนียงคล้ายกับแคนปรากฏเสียงประสานแบบโดรน ฮาโมนีกระทบอยู่ตลอดเวลาในบทเพลง เมื่อพิจารณาพบว่ามีความคล้ายกับการฟ้อนแพนและออกซุ่ม ผู้เขียนจึงกำหนดให้ใช้ท่ารำตามแบบฉบับลาวเพื่อความโดดเด่นของนาฏศิลป์ลาวและสอดคล้องกับการใช้ จีบสลักการตั้งวงและการก้าวเท้าให้เข้ากับจังหวะให้สอดคล้องประสานกันอย่างลงตัว ในส่วนของเครื่องแต่งกาย ผู้เขียนเลือกใช้เสื้อแขนกระบอก สไบพาดทับ และนุ่งผ้าชิ้นความยาวครึ่งหน้าแข้ง นุ่งผ้าชิ้นลายพื้นเมือง

เป็นต้น เกล้าผมขึ้นประดับด้วยดอกกลีลาวดีหรือเครื่องศิระตามความเหมาะสม สวมใส่เครื่องประดับอย่างสวยงาม

8. ประเทศเวียดนาม ผู้เขียนพิจารณากำหนดให้นักแสดงใช้การเคลื่อนไหวร่างกายและการแสดงออกผ่านสีหน้าในการสื่อสารกับผู้ชมการแสดงสดแทรกอารมณ์ จินตนาการของนักแสดง โดยการใช้ท่ารำของชาติเวียดนาม ซึ่งพบว่ามีความคล้ายคลึงกับประเทศจีนแต่มีความแตกต่างกันทางสำเนียงของบทเพลงดนตรีที่ฟังแล้วมีเอกลักษณ์ที่ไม่ใช่สำเนียงจีน มีการใช้ท่ารำที่อ่อนช้อย สวยงามพลิ้วไหวตามจังหวะของดนตรี ในส่วนของการแต่งกาย ผู้เขียนเลือกใช้ชุดประจำชาติเวียดนาม หรือที่เรียกกันว่า “ชุดอ่าวหย่าย” เป็นชุดสวมใส่แนบตัว มีความยาวประมาณครึ่งหน้าแข้ง ผ่าด้านข้างลำตัวทั้งสองข้าง สวมกางเกงขายาวไว้ด้านในสวมใส่เครื่องประดับตามความสวยงาม

9. ประเทศฟิลิปปินส์ และ 10. ประเทศสิงคโปร์ ประเทศดังกล่าวปรากฏศิลปะการแสดงที่มีอิทธิพลของกลิ่นไอความเป็นตะวันตก อีกทั้งสำนวนเพลงที่จัดกลุ่มทำนองเอาไว้อย่างลงตัว ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้การเคลื่อนไหวร่างกายแบบรวดเร็วเน้นการใช้มือและเท้าเป็นลักษณะของการเต้นรำการไขว่แขนการก้าวเท้าสอดรับกับจังหวะเพลงให้ปรากฏลีลาเฉพาะแบบอย่างชาติตะวันตกเข้ามาสอดแทรกให้เกิดความเฉพาะตนและมีแตกต่างทางวัฒนธรรมให้ปรากฏอย่างเด่นชัดมากขึ้น

การแต่งกายของประเทศฟิลิปปินส์ ผู้เขียนเลือกใช้การนุ่งกระโปรงสีครีม เสื้อแขนสั้นจับจีบยกตั้งขึ้นบริเวณหัวไหล่คล้ายปีกผีเสื้อ เรียกว่า “บาลินตาวัก” สวมใส่เครื่องประดับมุกตามความสวยงาม และการแต่งกายของประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ มีหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน ผู้เขียนจึงมีแรงบันดาลใจให้ผู้แสดงสวมใส่ชุด “เคบาย่า” ซึ่งเป็นชุดเครื่องแบบการแต่งกายของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ ที่ทำจากผ้าบาติกพื้นผ้าสีน้ำเงินและพิมพ์ลายลูกไม้อย่างสวยงาม สวมใส่เครื่องประดับมุกตามความเหมาะสมและสวยงาม

การแสดงอีก 3 ประเทศที่เพิ่มเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มมหาวิทยาลัยเครือข่าย AUN-AYCF ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ ในกลุ่มการแสดงของ 3 ประเทศนี้ผู้เขียนพิจารณาจากบทเพลงพบว่ามีส่วนในแบบเพลงเร็วตามแบบขนบของเพลงไทยมีความกระชับไม่ยืดเยื้อจึงต้องวางจังหวะของการใช้องค์ประกอบของร่างกายให้เหมาะสมกับทำนองเพลงและลีลาการใช้ตะโพนกำกับกับการก้าวภายในแบบเพลงเร็ว

11. ประเทศจีน ผู้เขียนได้พิจารณากำหนดให้นักแสดงนำลักษณะการใช้มือในการแสดง อุปรากรจีนและท่าทางของการแสดงจี้วแบบนาฏศิลป์จีน การใช้สัญลักษณ์ของการใช้นิ้วมือ การก้าวเท้าเอียงอย่างให้มีลีลาเฉพาะอย่างศิลปะจีนเข้ามาผสมผสานในกระบวนท่าที่มีการใช้การวาดแขนและการเตะเท้าที่พลิ้วไหวสวยงามตามแบบนาฏศิลป์จีนให้ปรากฏความโดดเด่นเฉพาะสอดรับกับทำนองและจังหวะของเพลง ในส่วนของการแต่งกาย ผู้เขียนเลือกใช้การแต่งกายประจำชาติ เรียกว่า “กั๊ฟฟา” เป็น

เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีชาวจีน เสื้อคอจีนยาวปกคลุมถึงข้อเท้า ขนาดพอดีกับลำตัว ผ่าข้างเพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหว สวมเครื่องประดับตามความสวยงาม

12. ประเทศญี่ปุ่น และ 13. ประเทศเกาหลีใต้ ผู้เขียนได้พิจารณากำหนดให้นักแสดงให้ใช้ลักษณะท่ารำในการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งส่วนบนและส่วนล่างสอดคล้องประสานสัมพันธ์กัน โดยความโดดเด่นของทั้งสองประเทศให้ปรากฏการผสมผสานศิลปะท่ารำในแบบนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออกเข้าด้วยกัน ซึ่งนาฏศิลป์ตะวันตกเน้นใช้การก้าวจังหวะเท้า ใช้ร่างกายส่วนล่างให้เข้ากับจังหวะเพลง ในความต่างและเฉพาะทางของนาฏศิลป์ตะวันออก ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงใช้หัวไหล่ ใช้การวาดวงแขน และใช้ข้อมือเป็นหลัก การผสมผสานท่ารำกันระหว่างศิลปะการแสดงอย่างตะวันตกและตะวันออกจึงถูกจัดวางทางองค์ประกอบศิลป์ให้มีน้ำหนักอย่างลงตัวเมื่อเข้าบทเพลงจึงออกมาอย่างแยบยลและมีชั้นเชิงทางศิลปะตามชนบโดยแท้จริง

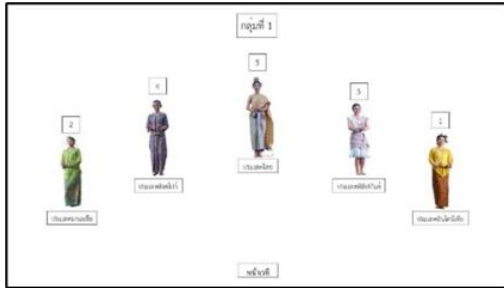
การแต่งกายของประเทศญี่ปุ่น ผู้เขียนเลือกใช้ชุดประจำชาติญี่ปุ่น เรียกว่า “ชุดกิโมโน” แขนยาว สีสันทันและลวดลายสวยงาม สวมใส่เครื่องประดับตามความเหมาะสมและสวยงาม และการแต่งกายประเทศเกาหลีใต้ ผู้เขียนเลือกใช้ “ชุดฮันบก” ซึ่งเป็นชุดประจำชาติของเกาหลี มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบไปด้วย จอกรี (เสื้อนอกแบบเกาหลี) กับ ซีมา (กระโปรง) และสวมใส่เครื่องประดับตามความเหมาะสม

รูปแบบการแปรแถวและลำดับของการแสดง ผู้เขียนสร้างสรรค์จากหลักทฤษฎีพบว่าควรลำดับความสำคัญโดยการเรียงลำดับกลุ่มประเทศตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนตามรายละเอียดต่อไปนี้ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา และประเทศเพิ่มเติม 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยลักษณะการแปรแถวตามหลักวิชาการ ผู้เขียนพบว่าการสร้างสรรค์ชุดการแสดงมีกระบวนการแปรแถวเพื่อให้เกิดความเหมาะสมสวยงาม ดังที่หนังสือเรื่อง ครุศรีวิวัฒน์ ดิษยนันทน์ ศิลปินแห่งชาติต้นแบบของศิลปินชั้นครูผู้ถ่ายทอดและสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยสรุปความดังนี้

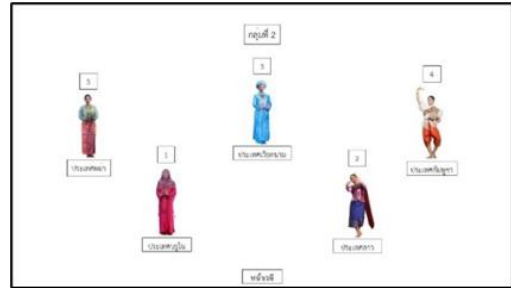
นาฏศิลป์ไทยมีรูปแบบการแปรแถวที่หลากหลายและชัดเจน สอดคล้องกับกระบวนการท่ารำ การแปรแถวของนาฏศิลป์มีดังนี้ แถวปากพญ่ แถวหน้ากระดาน แถวตอนเดียว แถวตอนคู่ แถวเฉียง วงกลมชั้นเดียว วงกลมสองชั้น นอกจากนี้ยังมีการแปรแถวแบบผสมผสาน เช่น แถวตอนเดียว และแถวเฉียงหน้ากระดาน ในส่วนของการแปรแถวขบวนเคลื่อนไหว เช่น การสลับเดินหน้าถอยหลัง การเดินตามกัน การเดินสวนกัน การเดินเข้า - ออก การเดินสลับกัน

ในการสร้างสรรค์การแสดง คุณครูเฉลย ศุขะวณิช มักมีลักษณะการแปรแถวเข้ามาใช้อยู่บ่อยครั้ง เช่น ระเบียบศรีชัยสิงห์ รูปแบบของแถวมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น แถวหน้ากระดานสองแถว วงกลมและแถวเฉียง (ไพโรจน์ ทองคำสุก, 2545)

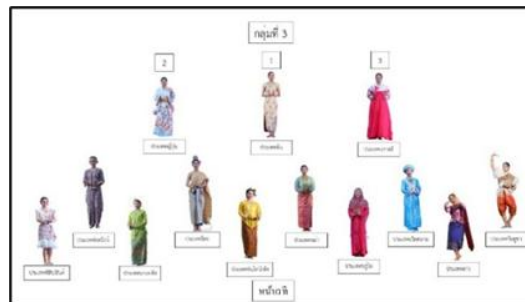
จากหลักวิชาการดังกล่าวผู้เขียนนำมาเป็นต้นแบบโดยจัดองค์ประกอบการแสดง การแปรแถว ส่วนใหญ่จะเป็นการแปรแถวที่สื่อถึงการรวมกลุ่มกันของประเทศสมาชิกทั้ง 13 ประเทศ จะมีบางช่วงการแสดงที่แบ่งนักแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลำดับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

ภาพที่ 2 ตำแหน่งและลำดับการแสดงของ
ประเทศกลุ่มที่ 1
ที่มา: กนกพัชร แจ่มฟ้า

ภาพที่ 3 ตำแหน่งและลำดับการแสดงของ
ประเทศกลุ่มที่ 2
ที่มา: กนกพัชร แจ่มฟ้า

ภาพที่ 4 ตำแหน่งและลำดับการแสดงของประเทศกลุ่มที่ 3
ที่มา: กนกพัชร แจ่มฟ้า

หลังจากที่นักแสดงพร้อมกันบนเวทีและผลการแสดงตามลำดับแต่ละประเทศครบทั้ง 3 กลุ่มเรียบร้อยแล้ว ผู้เขียนกำหนดให้นักแสดงทั้ง 13 ประเทศ จับจังหวะและสอดแทรกการแปรแถวเป็นแนวตอนลึก เดินเรียงลำดับและสลับกันในชุดของแต่ละประเทศ จากนั้นเดินออกเป็นวงกลมในพื้นที่ของเวทีและให้ตั้งซุ่มจัดทำทางแสดงในลักษณะการโพสท่าทางตามเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศให้ได้ช่องไฟอย่างงดงามเพื่อจบการแสดง

ภาพที่ 5 การแสดง The Harmony of ASEAN+3
ในงานบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 5 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่มา: กนกพัชร แจ่มฟ้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการแสดงระบำน The Harmony of ASEAN+3 ได้นำเสนอผลงานการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์ในเวทีวัฒนธรรมผ่านงานบูรณาการศิลปอาเซียนครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพ การแสดงชุดนี้ถูกสร้างสรรค์ตามรายละเอียดที่ผู้เขียนได้นำเสนอข้างต้นและได้เผยแพร่อย่างเป็นทางการในวันที่ 7 เมษายน 2567 ณ จังหวัดเชียงใหม่ประเทศไทยผ่านประชาคมอาเซียนบวก 3 ประเทศ ในช่องทางของสื่อมีเดียช่องการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN Sec) และเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์ให้ประจักษ์ในการแสดงทางวัฒนธรรมของเยาวชนจนกระทั่งปัจจุบัน

ผู้เขียนได้มีโอกาสดอกบทเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบทางศิลปะนาฏศิลป์เพื่อความยั่งยืนและต่อยอดโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องผู้แทนของมหาวิทยาลัยเครือข่ายเพื่อแสดงทัศนคติเกี่ยวกับการแสดงระบำน The Harmony of ASEAN+3 ได้รายละเอียดดังนี้

อาจารย์วาทิตต์ ดุริยอังกูร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมไทยปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียมหาวิทยาลัยมหิดล และที่ปรึกษากลุ่ม AUN-AYCF Thailand ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

การแสดงชุดนี้ สามารถสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของอาเซียนผ่านขนบการแสดงและดนตรีแบบไทย และทำให้รู้ว่าเราสามารถนำประเทศอาเซียน+3 มาจัดแสดงโดยไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นท่าที่หลากหลายเพียงแค่แสดงเจาะบางส่วนผ่านทำนองเพลง และการแบ่งกลุ่มแต่ละภูมิภาคประเทศ เพื่อให้ผู้รับชมเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งการแปรแถว การจัดรูปแบบเข้า-ออกเวที จัดให้แสดงได้อย่างสะดวก อีกทั้งการแสดงชุดนี้สร้างสรรค์ขึ้นในระยะเวลาที่จำกัด สามารถจัดการแสดงออกมาได้ตามข้อจำกัดที่มี รวมไปถึงข้อจำกัดของนักแสดงด้วย ซึ่งเราก็สามารถทำให้ผู้แสดงที่มีความรู้ความสามารถต่างกันโดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ มาเป็นตัวแบ่งแยก การแสดงชุดนี้จัดการแสดงมาแล้วหลายครั้ง และมีความแตกต่างในด้านของขนาดพื้นที่การแสดง ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่จะต้อง

ปรับแก้ไขหน้างานให้ดีที่สุดที่สามารถจะจัดการได้ เห็นได้ชัดถึงประสิทธิภาพในการจัดการแสดงของผู้สร้างสรรค์

การต่อยอดของการแสดงระบำอาเซียน 10+3 เราอาจจะเปิดโอกาสทางวัฒนธรรมโดยให้เห็นว่า กลุ่มทางอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เขามีชาติพันธุ์ มีการสังสรรค์ต่าง ๆ แม้กระทั่งจีนกับเวียดนาม นั่นก็จะเป็นวิธีการนำเสนอเรื่องราวของแต่ละวัฒนธรรม และในมุมมองดนตรีก็จะสามารถเอาเครื่องดนตรีต่างๆ ของเขามาให้เห็นในวัฒนธรรมส่วนนี้ได้ (วาทีตต์ ดุริยอังกูร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2568)

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทระ คมขำ หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประธานกรรมการบริหารกลุ่ม AUN-AYCF Thailand แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

ในฐานะของผู้ประพันธ์เพลงเพื่อการแสดงระบำชุด The Harmony of ASEAN+3 รู้สึกเป็นเกียรติอย่างมากและประทับใจในการสร้างสรรค์กระบวนการรำได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วอิงระบบกระบวนการทางวิชาการตอบสังคมได้ทุกคำถามสามารถเป็นต้นแบบทางวัฒนธรรมที่ประสานพลังของประชาคมอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้านให้เยาวชนได้เรียนรู้นอกห้องเรียนและภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติตนได้เชิงประจักษ์อย่างแท้จริง ในการแสดงออกผ่านกระบวนการทางนาฏศิลป์ไทยโดยชนบถือเป็นความวิจิตรศิลป์ซึ่งมีความซับซ้อนในความเป็นคีติศาสตร์ต้องผ่านกระบวนการทางความคิดอย่างลึกซึ้ง ขอชื่นชมคุณครูพราวของเด็ก ๆ เป็นทั้งครูทั้งพี่ทั้งเพื่อนของเด็ก ๆ ผมเป็นเพียงนักบริหารที่คอยจุดประกายไฟเพื่อเจียรนัยเพชรเม็ดงามให้เกิดขึ้นในใจ ส่วนคุณพราวคงเปรียบดังช่างใหญ่ผู้มีฝีมือทางช่างเฉพาะตนสามารถสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ได้สมกับคำว่าศิลปะโดยชนบถเป็นเกียรติยศของชาติไทยจริง ๆ (ภัทระ คมขำ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2568)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติภรณ์ ชิตเทพ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และกรรมการบริหารกลุ่ม AUN-AYCF Thailand ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

การแสดงอาเซียน 10+3 ประเทศ ก็จะเป็นเรื่องของอนุรักษ แต่ก็ยังมีความร่วมสมัยสอดแทรกอยู่ เป็นการตีความใหม่ทั้งดนตรี และการแสดง จากความรู้เดิมทางนาฏศิลป์ไทย ท่ารำต่าง ๆ ที่เราได้ค้นคว้าข้อมูลของแต่ละประเทศ ทั้งนี้การเอาการมารวมกันก็เป็นเรื่องยากเช่นกันที่จะเอางานที่แตกต่าง และเยอะขนาดนี้มารวมกัน ขอยอมรับในความสามารถของครูกอัลฟ์ ผู้สร้างสรรค์ดนตรี และครูผู้ออกแบบท่ารำทาง

นาฏศิลป์ด้วย เห็นจากการแสดงแล้วว่าการแสดงชุดนี้อยู่ในจุดที่กำลังพอดี เรียบเรียงดนตรี และทำรำได้ดี มีทั้งช่วงสนุก ช่วงนุ่มนวล ครบรส จนกระทั่งไปถึงจบการแสดงได้

การแสดงชุดนี้ถ้ามีโอกาสในการพัฒนาได้ แล้วกลุ่ม AYCF Thailand ของเราเป็นผู้บันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาศิลปะจากแต่ละประเทศ ถ้ามีการต่อยอด อาจจะขยายให้เกิดเป็นเรื่องราวที่มีเค้าโครงจากการแสดงชุดนี้ ก็จะดูใหญ่ยิ่งขึ้น (กิตติภรณ์ ชิตเทพ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2568)

อาจารย์กำพล เลื่อนเกื้อ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกรรมการบริหารกลุ่ม AUN-AYCF Thailand ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

ครุมองว่าการแสดงชุดนี้เป็นการนำวัฒนธรรมของแต่ละที่มาแปรสภาพเป็นรูปแบบของเรา ซึ่งนำของเขามาเป็นฐานตั้งไว้และพัฒนาให้มีความเป็นไทย นำดนตรีไทยมาปรับให้มีสำเนียงเขาเพื่อให้ทางฝั่งเขาเข้าใจเหมือนกันและทางเราก็สามารถเข้าใจทั้งวัฒนธรรมของเขาและของเรา หากว่าในอนาคตได้มีการพัฒนาการแสดงอาเซียน +3 ทั้งทางด้านดนตรี และการแสดง หรือรูปแบบต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยรูปแบบของชุดการแสดง แต่ถ้ารูปแบบทางดนตรีก็อาจจะเป็นดนตรีที่เป็นดั้งเดิมของเขา จะได้มีการพัฒนาของเราเพิ่มเติม ให้เพิ่มขึ้นจากที่มีการแสดงดนตรีของบ้านเรา การพัฒนาในรูปแบบการแสดง ทำทางของเราก็ยังติดเป็นของไทยอยู่บ้างบางส่วน แต่ถ้าเรารับของเขา มากก็ควรจะรับมาแบบ 100% แล้วค่อยนำมาพัฒนาต่อ ถ้าเรารับมาจากของเขาแบบดั้งเดิมแล้วก็จะขัดมากขึ้น เพราะว่าตอนนี้จะเป็นเหมือนทำแบบมีกลิ่นไอความเป็นไทยอยู่ (กำพล เลื่อนเกื้อ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2568)

อาจารย์จุฑาพร พิชัยพันธุ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งพนักงานปฏิบัติงาน กองพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกรรมการบริหารกลุ่ม AUN-AYCF Thailand ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

การแสดงชุดนี้ เป็นการแสดงที่สามารถถ่ายทอดความสวยงามของการฟ้อนรำทั้ง 13 ประเทศ ได้อย่างครบถ้วน สามารถรับรู้ได้ว่า ทำรำถูกสร้างสรรค์ออกมาให้อยู่ในจังหวะที่คล้าย ๆ กัน เพียงแต่ว่าท่วงท่าก็จะแตกต่างกันออกไป การพัฒนาการแสดงชุดนี้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของดนตรี หรือทำรำ เราอาจจะเล่าในความเป็นอาเซียน +3 โดยการไล่ช่วงเวลาในด้านการรวมตัวก่อตั้งกันเป็นอาเซียน แบบนั้นก็น่าจะเป็นไปได้ สมมติว่าเราจะผูกเรื่องราว เหมือนอย่างที่ทำอาจารย์ภัทระเคยผูกว่ากลุ่ม AYCF มีมหาวิทยาลัยอะไรเข้าร่วมบ้างตามลำดับ (จุฑาพร พิชัยพันธุ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2568)

นางสาววาสนา ช้อยบัวงาม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิทยาการดนตรีและศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และ สมาชิกเยาวชนกลุ่ม AUN-AYCF Thailand ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุดนี้ว่า

การแสดงชุดนี้ถือว่าการได้รับประสบการณ์ใหม่ในเรื่องของการแสดง เนื่องจากปกติแล้วจะได้เข้าร่วมแสดงนาฏศิลป์ที่มีรูปแบบตามแบบแผนเท่านั้น ในส่วนของการต่อยอดของการแสดงชุดนี้ คือ อาจจะต้องขยายท่าร่ายของแต่ละประเทศเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถดูแล้วเข้าใจได้มากขึ้น” (วาสนา ช้อยบัวงาม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มีนาคม 2568)

การพัฒนาเยาวชนผ่านการเรียนรู้วัฒนธรรม

การแสดงระบำ The Harmony of ASEAN+3 ในโครงการบูรณาการศิลป์อาเซียน เป็นผลสำเร็จทางวัฒนธรรมที่ผู้เขียนตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการขับเคลื่อนเยาวชนเพื่อให้ได้เรียนรู้เข้าใจและกล้าแสดงออกทางศิลปะในรูปแบบนาฏศิลป์ โครงการบูรณาการศิลป์เปิดพื้นที่ทางศิลปะให้เกิดปัญญาแห่งการสร้างสรรค์โดยการบ่มเพาะเยาวชนให้ได้เรียนรู้ตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมแห่งตน อีกทั้งรู้รับปรับใช้ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยพิจารณาให้เห็นถึงรูปแบบของการมีวัฒนธรรมที่เหมือนกันและแตกต่างกันของกลุ่มชนแต่ละประเทศแต่ละเชื้อชาติให้ประสานอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ใช้ศิลปะทุกแขนงเป็นตัวเชื่อมประสานมิตรไมตรีแห่งความเป็นอารยะให้ปรากฏในใจของเยาวชนถึงพร้อมองค์ความรู้ประสบการณ์ที่จะบันทึกอยู่ในความทรงจำ ส่งผลให้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาคมอาเซียนมีความเข้มแข็งอีกทั้งประเทศที่เข้าร่วมทางวัฒนธรรมยังแผ่ขยายวงกว้างไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่เข้าร่วมอีก 3 ประเทศ ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมแพร่กระจายเป็นวงกว้าง ก่อเกิดความยั่งยืนสันติสุขขึ้นในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ในโลกแห่งปัจจุบันสืบไป

ผลสัมฤทธิ์จากการสร้างสรรค์ผลงาน

ระบำ The Harmony of ASEAN+3 แสดงครั้งแรก ณ งานบูรณาการศิลป์อาเซียนครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพ และได้ทำการเผยแพร่ครั้งที่ 2 ในการประชุมผู้แทนอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเครือข่ายอาเซียน ASEAN+3 ทั้ง 13 ประเทศ โดยมีสำนักงานเลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN Sec) เป็นเจ้าภาพ เผยแพร่ครั้งที่ 3 ในงาน ASEAN WEEKS : ASEAN Day Celebration 2024 ณ ศูนย์ C-ASEAN โดยประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เผยแพร่ครั้งที่ 4 ในงาน NIGHT MUSEUM at CHULA 2024 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเจ้าภาพ และมีโอกาสเผยแพร่ครั้งที่ 5 ในงานบูรณาการศิลป์อาเซียนครั้งที่ 5 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล และในโอกาสอันเป็นวาระที่ยิ่งใหญ่แห่งการเป็นเจ้าภาพงาน The 20th ASEAN and th ASEAN+3 Youth Cultural Forum

ในวันที่ 22-27 มิถุนายน 2568 การแสดงระบำ The Harmony of ASEAN+3 มีมติให้จัดชุดการแสดงต้อนรับเพื่อแสดงต่อสายตาประชาคมอาเซียนทั้ง 10+3 ประเทศ การแสดงจะเผยแพร่ในครั้งที่ 6 โดยการแสดงวัฒนธรรมไทยแบบชนบเพื่อสืบสานสร้างสรรค์และต่อยอดตามพระปฐมบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ความว่า เราจะสืบสานรักษาและต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป

แนวทางการต่อยอดผลงานการแสดง

การแสดงระบำ The Harmony of ASEAN+3 ได้ทำการแสดงและเผยแพร่ต่อสาธารณชนมาแล้ว 6 ครั้ง เพื่อเป็นการต่อยอดผลงานการแสดงผู้เขียนแยกประเด็นการต่อยอดการแสดงออกเป็น 5 ประเด็นดังนี้

1. พัฒนาทักษะและปรีกษา โดยการเรียนรู้ศาสตร์การแสดงต่าง ๆ ศึกษาและฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปรับปรุงการแสดงให้ดียิ่งขึ้น
2. แสวงหาประสบการณ์ใหม่ โดยศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นวิธีที่เป็นตัวช่วยเปิดมุมมองและสร้างสรรค์แรงบันดาลใจเพื่อนำมาปรับใช้ในการแสดงได้
3. สร้างสรรค์รูปแบบการแสดง โดยพัฒนาเนื้อหาของการแสดง นำเสนอการแสดงในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าถึงผู้ชมได้อย่างเข้าใจง่าย อีกทั้งสามารถผสมผสานการนำเสนอการสร้างสรรค์ผ่านศิลปะแขนงอื่น ๆ ได้ เช่น วรรณกรรม ดนตรี หรือทัศนศิลป์ เป็นต้น
4. การใช้สื่อและประชาสัมพันธ์ โดยการสร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชน เช่น สื่อออนไลน์ต่าง ๆ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การแสดง
5. สร้างความร่วมมือกับองค์กร โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ สร้างกิจกรรมการแสดงร่วมกัน เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปะการแสดงให้การแสดงนั้นยังคงอยู่และมีการพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2554). ศิลปะการออกแบบท่าเต้น (นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์). บริษัทพิพิธการพิมพ์.
ไพโรจน์ ทองคำสุก. (2549). ครูศิริวัฒน์ ดิชนันทน์ ศิลปินแห่งชาติต้นแบบของศิลปินชั้นครู
ผู้ถ่ายทอดและสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย. โรงพิมพ์ดอกเบญจ.
สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). หลักการแสดง นาฏศิลป์ปริทรรศน์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.